

80-річчя академіка НАН України В.І. СКУРІХІНА

17 квітня виповнилося вісімдесят років відомому вченому в галузі системної техніки та теорії систем академіку НАН України Володимиру Іллічу Скуріхіну.

В.І. Скуріхін народився в м. Кірові (Російська Федерація). У 1947 р. із відзнакою закінчив Івановський енергетичний інститут ім. В.І. Леніна за спеціальністю «електрообладнання промислових підприємств». 1947–1957 — роки його фахового сходження від старшого лаборанта до старшого викладача цього інституту. Від 1958 р. Володимир Ілліч — в Інституті кібернетики Академії наук України, де обіймав посади від старшого наукового співробітника до заступника директора з наукової роботи. З 1997 р. В.І. Скуріхін — науковець Міжнародного науково-навчального центру інформаційних технологій та систем НАН України і Міністерства освіти і науки України, завідувач відділу автоматизованих систем обробки даних, заступник директора з наукової роботи.

З-поміж головних фахових зацікавлень ученого — програмне керування; автоматизовані системи проектування та обробки експериментальних даних; автоматизовані системи управління виробництвом; комплексні автоматизовані системи управління; динаміка виробничих систем; інформаційні технології.

Володимир Ілліч розробив та розвинув метод синтезу структур автоматизованих систем обробки даних і керування, спрямо-

ваний на досягнення максимуму системного ефекту. Створені на базі цього методу системи різного призначення характеризуються високою ефективністю. Теоретичним підґрунтям наукових розробок стали результати досліджень динаміки змін виробничих показників у процесі функціонування об'єктів автоматизації. Виявлена при цьому закономірність виникнення коливань виробничих показників з періодом, близьким до шести планових інтервалів, дала можливість обґрунтувати як рівень автоматизації, так і вимоги до систем керування.

В.І. Скуріхін — член редколегії і перший заступник головного редактора міжнародного наукового часопису «Управляющие системы и машины», від дня заснування журналу (1972 р.) упродовж 16 років він був його незмінним головним редактором.

Вагомим є внесок Володимира Ілліча у підготовку кандидатів і докторів наук. Його критерії — підтримка початківців, виховання у них уміння об'єктивно і скрупульозно оцінювати свою роботу, вимогливість до результатів досліджень колег з високими науковими ступенями. Під його науковим керівництвом підготували і захистили дисертації понад 40 кандидатів і докторів наук.

В.І. Скуріхін — автор 240 наукових праць, зокрема 10 монографій, 4 навчальних посібників. Має 30 авторських свідоцтв і патентів на винаходи.

Непересічні наукові досягнення Володимира Ілліча відзначені низкою нагород, у тому числі медалями та орденами Трудового Червоного Прапора, Жовтневої революції. Він — лауреат Державних премій СРСР та УРСР, Заслужений діяч науки Української

РСР, дійсний член Російської академії природничих наук.

Наукова громадськість, колеги та учні щиро сердно вітають Володимира Ілліча з ювілеєм, зичать міцного здоров'я і творчого довголіття.

50-річчя академіка НАН України В.М. ЛИТВИНА

28 квітня виповнилося п'ятдесят років відомому історику, політику, Голові Верховної Ради України академіку НАН України Володимиру Михайловичу Литвину.

В.М. Литвин народився у с. Слобода-Романівська на Житомирщині, у селянській родині. 1978 р. закінчив історичний факультет Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка. Упродовж 1980—1984 років навчався в аспірантурі, а пізніше — в докторантурі університету. Володимир Михайлович захистив дві дисертації: кандидатську «Діяльність Комуністичної партії України з вдосконалення підготовки викладачів суспільних дисциплін (1966—1975 рр.)» і докторську «Політична арена України: дійові особи та виконавці (Суспільно-політичний розвиток України у другій половині 90-х років)».

Наприкінці 80-х років В.М. Литвин розпочинає політичну діяльність, в якій швидко досяг значних успіхів. У 1994 р. він стає помічником Президента України, протягом 7-ми років Володимир Михайлович працює в Адміністрації Президента України, а впродовж 1999—2002 років очолює її. Був обраний народним депутатом Верховної Ради четвертого скликання.

В.М. Литвин активно займається науково-організаційною роботою, про що свідчать його численні посади: член Комісії з питань

відтворення видатних пам'яток історії та культури при Президентіві України; голова спостережної ради Київського національного університету ім. Тараса Шевченка; член президії ВАК України; член спеціалізованих наукових рад Інституту історії України НАН України та історичного факультету Київського національного університету ім. Тараса Шевченка; член Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки; голова наглядової ради Національного музею історії Великої Вітчизняної війни. Володимир Михайлович входить до редколегій часописів «Український історичний журнал» та «Інтелектуальна власність».

Коло наукових зацікавлень В.М. Литвина — новітня історія України, особистості її творців та політичні колізії на зламі століть. Він є автором понад 270 наукових праць, зокрема таких фундаментальних досліджень, як «Політична арена України: дійові особи та виконавці», «Україна: політика, політики, власть», «Україна на межі тисячоліть (1991—2000)», «Україна: досвід та проблеми державотворення (90-ті роки ХХ ст.)», «Україна: хроніка поступу (1991—2001)», «Вимір історією», «Тисяча років сусідства і взаємодії».

Здобутки В.М. Литвина на науковій ниві відзначені низкою нагород. Володимир Михайлович — Заслужений діяч науки і техніки

України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (за серію монографій «Українська фалеристика та боністика»), Герой України. Нагороджений Почесною грамотою Кабінету Міністрів України.

Наукова громадськість, колеги, друзі вітають Володимира Михайловича з полуднем віку, зичать йому доброго здоров'я, на снаги та успіхів у всіх царинах його діяльності.

70-річчя члена-кореспондента НАН України В.Ф. УШКАЛОВА

---

22 квітня виповнилося сімдесят років відомому вченому-механіку в галузі статистичної динаміки складних механічних систем члену-кореспонденту НАН України Вікторові Федоровичу Ушкалову.

Вищу освіту вчений здобув у Варшавському політехнічному інституті, куди його направили для навчання за програмою науково-технічного обміну. Впродовж 1960–1969 років В.Ф. Ушкалов — співробітник Дніпропетровського інституту інженерів транспорту (ДІІТ), а згодом — Інституту технічної механіки НАН України і НКА України, де працює і нині, останні 30 років очолює один із відділів.

Серед головних напрямів наукової діяльності В.Ф. Ушкалова — дослідження випадкових коливань складних об'єктів, які рухаються по деформівній основі; розвиток структурної і параметричної ідентифікації механічних систем; розв'язок задач контактної взаємодії твердих тіл; аналіз особливих режимів руху механічних систем із фрикційними контактами.

Він розробив методи динамічного розрахунку складних механічних систем за умов випадкових навантажень; виконав цикл досліджень у галузі ідентифікації і контактної взаємодії механічних систем, отримав ряд технічних розв'язків на рівні винаходів.

Запропоновані В.Ф. Ушкаловим методи застосовуються у динамічних розрахунках конструкцій, прогнозуванні їхніх динамічних і міцнісних якостей, виборі раціональних параметрів при мінімальній масі конструкції для скорочення обсягів випробувань і термінів створення нових конструкцій, цілеспрямованого вдосконалення систем віброзахисту.

Фундаментальність досліджень В.Ф. Ушкалова вдало поєднує з практичною спрямованістю виконуваних робіт: розроблено проекти нових рейкових екіпажів з поліпшеними техніко-економічними показниками, розв'язано низку важливих науково-технічних задач прогнозування вібронавантаженості та віброзахисту чутливих до вібрацій вантажів, зокрема виробів ракетно-космічної техніки, у наземному і морському транспортуванні.

Значним є внесок ученого у розв'язання проблем зниження випадків виходів з ладу коліс і рейок на вітчизняних залізницях, спричинених їх інтенсивним зношенням, та модернізації існуючого залізничного рухомого складу з метою поліпшення його динамічних якостей. За результатами теоретичних та експериментальних досліджень запропоновано комплексну модернізацію візків вантажних вагонів, яка дає змогу: підвищити швидкості руху вантажних вагонів на 30–40 км/год; у кілька разів збільшити ресурс